

hebben echter niet kunnen inzien, dat op deze wijze iets wezenlijks in de voorstelling veranderd is. Alleen de grootschheid van de uitvoering heeft erdoor gewonnen en toen op het eind van het derde bedrijf het ballet de starheid van de verdere vertooning met de donker-vurige dansen van de Polowtsen onderbrak, gaf dat op het groote tooneel van den Grooten Schouwburg dan ook even een magnifiek schouwspel. Overigens echter konden de afmetingen van de uitvoering ons toch niet over den indruk heenbrengen, dat hier juist, door dit volgehouden streven naar rechtvaardiging van de traditie, de vernieuwing van de operakunst nog verder af is dan waar de conventionaliteit althans nog als een tekort van de vertooning kan worden aangemerkt. Als we van de hand van een sowjetkriticus de opmerking gelezen hebben, dat de voorstellingen van klassieke kunst in den Maly Teatr (den Kleinen Schouwburg) in de laatste jaren meer aan archiefstukken herinnerden dan aan de toeëigening van de denkbeelden en bedoelingen van groote dramaturgen, dan is dit, naar wij meenen, ook in den Boljsjoj Teatr het geval, waar de perfectie van een in zichzelf ontoereikenden stijl het verlangen naar een grondige vernieuwing niet onderdrukken kan.

De klassieke balletstijl, dien we in Lebedinoje Ozero gevolgd zagen, heeft ongetwijfeld veel meer recht van bestaan en voortbestaan, al doet het vreemd aan, dezen ook hier nog versierd te zien met allerlei uiterlijkheden, die hij als hofkunst in het verleden verworven heeft. De gratie, waarmede de prima ballerina Semenowa, een meisje van twintig jaar, dus geheel met de Revolutie opgegroeid, Komsomolka nog daarenboven, de hulde van een, als overal in de wereld, zeer eenkennig publiek in ontvangst nam, was hoofsch; en waarlijk monarchistisch werd zij, toen zij het niet eindigend applaus al maar voor zichzelf in ontvangst bleef nemen, zonder ook maar even het corps-de-ballet, met toch zooveel voortreffelijke dansers, erin te laten deelen.

Want wat hier nog aan den buitenkant van de vertooning bleef, had tenslotte ook zijn keerzijde naar binnen. Als men, zooals we hier hebben hooren doen, het ballet van Tsjajkowski analyseert als een vlucht buiten de werkelijkheid van een onder invloed van klassetegenstellingen in zijn tijd pessimistisch gestemden intellectueel, en dus ook de leden van het ballet in een dergelijke appreciatie van het dansspel opvoedt, kan men het niet op traditioneele wijze laten uitvoeren, op verbeurte van het meest eigene ervan, de teedere illusie van een geluk buiten de werkelijkheid. Wil men, binnen de grenzen van een op een andere levensbeschouwing stoelende cultuur, op den inhoud van Tsjajkowski's werk kritiek oefenen, het zij zoo, maar dan trachte men niet, het uit te voeren in een aan den inhoud van het ballet congruenten stijl; als niet in de uitvoering het tegengestelde standpunt, dat men meent te moeten innemen, verwerkelijkt wordt, doodt men het spel, zooals het ook hier voortdurend doode plekken vertoonde, vooral waar het de mimische gedeelten betrof. Daar waar de zuivere lyriek tenslotte